

Opgave 2 Pensioenleeftijd

---

6 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- De toename van het aantal pensioengerechtigden (A) leidt niet tot financieringsproblemen omdat deze mensen zelf (in principe) tijdens hun werkzame leven premies hebben betaald en dat uitgekeerd zullen krijgen 1
- De toename van de levensverwachting (B) leidt tot financieringsproblemen, omdat een gelijkblijvend (uit premies en beleggingen bijeengebracht) kapitaal beschikbaar is terwijl over een langere periode uitkeringen moeten worden gedaan. 1

7 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Als ouderen eerder met pensioen gaan zullen zij jaren minder premie betalen. Hierdoor dalen de inkomsten van de overheid 1
- Daarnaast zullen ouderen langer een uitkering krijgen waardoor de uitgaven voor de overheid stijgen 1

8 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het kapitaal/vermogen zal langer belegd worden, waardoor de premiehoogte ook groeit (zonder dat premie wordt ingelegd) (pijl a) 1
- De tijd dat er uitkeringen worden gedaan wordt korter, dus het te verzamelen kapitaal wordt kleiner (pijl c) en de tijd dat premies kunnen worden betaald neemt toe (pijl b), dus per periode/jaar hoeft minder premie betaald te worden 1

Opmerking

Voor het toekennen van de tweede deelscore dienen beide verklaringen (op basis van pijlen b en c) correct te zijn verwoord.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- De werknemers zullen hogere looneisen stellen om de hogere premies te compenseren (zodat hun nettoloon gelijk blijft) 1
- Als de hogere loonkosten worden doorberekend in de prijzen, zullen Nederlandse producten minder aantrekkelijk worden voor het buitenland en zal de export dalen 1

10 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Bij een welvaarts vaste uitkering zal de stijging van de AOW-uitkeringen gelijk zijn aan de stijging van de lonen. Als de verhouding tussen premieplichtigen (werkenden) en de AOW'ers gelijk blijft, dan zal het totaal aan AOW-uitgaven (de teller) in gelijke verhouding stijgen met het totale bruto inkomen (de noemer) waardoor het premiepercentage niet zal toenemen.

Opmerking

Uitsluitend 0 of 2 scorepunten toekennen.